

Jumalateenistus Nõos N, 26.05.22 kell 18.00, taevaminemispüha

Lektsioonid: Ps 110:1–4; Mk 16:14–20

Pihikõne: Ap 3:21

Jutlus: Ap 1:1–11

Laulud: 124 (1–4); 122 (1–3, 4); 123 (1–3); 121 (1–2)

Esimese raamatu, Teofilos, ma kirjutasin kõigest sellest, mida Jeesus algusest peale tegi ja õpetas kuni selle päevani, mil ta võeti üles taevasse pärast seda, kui ta apostlitele, keda ta oli valinud Püha Vaimu kaudu, oli andnud korraldusi. Neile ta oli pärast oma kannatamist näidanud ennast elavana, tõendades seda mitmel viisil, ilmudes neile neljakümne päeva jooksul ja kõneldes Jumala riigist. Kui siis Jeesus viibis koos nendega, keelas ta neil Jeruusalemmast lahkuda, käskides jääda ootama Isa töötust, „mis teie olete minult kuulnud. Johannes on küll ristinud veega, aga teid ristitakse Püha Vaimuga üsna varsti pärast neid päevi.” Siis küsisid temalt need, kes olid kokku tulnud: „Issand, kas sa sel ajal taastad Iisraeli kuningriigi?” Tema aga ütles neile: „Ei ole teie osa teada aegu ja tunde, mis Isa on iseenese meelevallaga seadnud, vaid te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni.” Kui Jeesus seda oli öelnud, tõsteti ta nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. Kui nad taevasse vaatasid tema minekut, vaata, siis seisis nende juures kaks valgeis rõivais meest, kes ütlesid: „Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat.”

Kristuse taevaminemispüha tähistatakse 40 päeva pärast ülestõusmispühi. Selle teguviisi aluseks on just seesama kirjakoht Ap 1, mille jutluse aluseks lugesin. Kas ja mille poolest erineb aga Kristuse surnuist ülestõusmine tema taevaminekust?

Et niimoodi üldse küsida saab, näitab paljude teoloogide seisukoht, et Kristuse ülestõusmisel ja taevaminekul pole põhimõttelist erinevust.

Näiteks räägib ju Paulus Rm 1:1jj, et ta on kutsutud apostel, välja valitud kuulutama Jumala evangeeliumi, mida Jumal on töötanud oma Pojast Jeesusest Kristusest, „kes liha poolest on sündinud Taaveti soost, ent pühaduse Vaimu poolest määratud oma surnuist ülestõusmise järel Jumala Pojaks väes.“

Või Fl 2:8–9, tuntud hümnis Kristusele, on kirjutatud, et „Ta alandas iseennast, saades kuulekaks surmani, pealegi ristisurmani. Seepärast on Jumal tõstnud ta kõrgemaks kõrgest ja annetanud talle selle nime, mis on üle iga nime.“

Ka altarist loetud kirjakoht on salm Lk 24:51, mille öeldakse: „Ja see sündis, et neid [jüngreid] õnnistades lahkus Jeesus nende juurest ja võeti üles taevasse.“ Teame aga, et nimetatud stseen toimub Lk järgi samal päeval Jeesuse surnuist ülestõusmisega. Kuidas saab Luukas – eeldusel, et nii Lk kui ka Ap autor on üks ja seesama arst Luukas – väita ühes tekstis seda, et Kristus võeti üles taevasse samal päeval, mil ta surnuist üles tõusis, ja teises seda, et Kristus tõsteti taevasse pärast 40 päeva pikkust ilmunisperioodi jüngreile ja apostleile?

Sellised erinevused Kristuse taevaminemise mainimisel – ja lausa ühe ja sama autori poolt – viivad mõttele, et Piibli seisukohast pole Kristuse ülestõusmise ja taevamineku eristamine niivõrd oluline. Tähtsam on ikkagi nende mõlema tagajärg: võit patu, surma ja kuradi üle.

Siiski on Kristuse surnuist ülestõusmise ja taevamineku eristamisel praktiline tähendus – muidu poleks ju hakatud neid sündmusi niiviisi eraldi tähistama.

Kirik õpetab teatavasti Kristusest, et ta on jumalinimene. Tal on kaks loomust – jumalik ja inimlik. Need on lahutamatud, kuid ühtaegu ka segunematud.

Kristuse jumaliku loomuse seisukohast poleks tõepoolest eriti suurt vahet sellel, kas ta surnuist tõustes läks taevasse otsekohe või alles 40 päeva pärast, ja sellel, kas tema surnuist ülestõusmist saab lahutada tema minekust oma Isa paremale käele. Sest Jumala käes on kõik võimalik, ükski kütke ei hoia teda kinni.

Aga meie oleme inimesed, mitte jumalad. Jumala teod tekitavad meis küll imetlust, aukartust ja hirmu – me kiidame Jumalat tema suurte tegude pärast –, kuid need teod on siiski põhimõtteliselt järeletegematud. Meie jaoks on väga oluline ka see, et Jeesus oli ühtlasi inimene. Et justnimelt inimesega on kõik need asjad sündinud. Sest kui see on sündinud ühe inimesega, siis võib see samuti sündida ka teistega. Järelikult ka minuga ja teiega.

Nõnda tohime meiegi, lugedes Piiblist Kristuse surnuist ülestõusmisest ja taevaminekust, luua oma mõtteis kujutluse, kuidas see kõik saab juhtuma meiega. Sest on ju meie pärast Jeesus Kristus, Jumala Poeg selle tee läbi käinud: esmalt kannatanud, siis surnud, seejärel aga üles tõusnud ja lõpuks taeva läinud. 1Kr 15:21–23: „Et surm on tulnud inimese kaudu, siis tuleb ka surnute ülestõusmine inimese kaudu; sest nõnda nagu kõik inimesed surevad Aadamas, nõnda tehakse ka kõik elavaks Kristuses. Aga igaüks oma järjekorras: uudseviljana Kristus, pärast seda Kristuse omad tema taastulekul.“

Meenutagem hetkeks, kuidas kõneldakse UT-s surnuist ülestõusmisest.

Kõigepealt, Jeesuse surnuist ülestõusmisel pole tunnistajaid. Haud juurde rutanud naised ja jüngrid seati juba fakti ette, et haud on tühi. Ka UT kirjad on selles küsimuses napisõnalised. 1Kr 15:51–52: „Vaadake, ma ütlen teile saladuse: meie kõik ei lähegi magama, aga meid kõiki muudetakse, äkitselt, ühe silmapilguga, viimse pasuna hüüdes, sest pasun hüüab ja surnud äratatakse üles kadumatutena, ning meid muudetakse.“ Ja 1Ts 4:16: „Issand ise tuleb sõjahüüu, peaingli hääle ja Jumala pasuna saatel alla taevast ning esmalt tõusevad üles surnud, kes on läinud magama Kristuses“. Kõlama jääb vaid jutt pasunast, millest on saanud kristlikus kunstis omaette sümbol – viimsepäeva pasun.

Nõnda ei tea me suurt midagi sellest, mis juhtus ülestõusmisel inimese Jeesusega. Järelikult ei tea me suurt midagi ka sellest, mis juhtub ülestõusmisel meiega. Siin peame me lihtsalt usaldama Jumalat tema armastuses meie vastu.

Kuid Jeesuse taevaminekust räägitakse konkreetselt.

Selle jaoks on olemas tunnistajad, needsamad, kelle tunnistusele tugineb meie usk, et Jeesuse haud oli tõepoolest tühi – Jeesuse jüngrid. Juba altarist kuulnud kirjakohas Lk 24:51–53 on öeldud: „Aga Jeesus viis nad välja kuni Betaaniani ja, tõstes oma käed, õnnistas neid. Ja see sündis, et neid õnnistades lahkus Jeesus nende juurest ja võeti üles taevasse. Ja nemad kummardasid teda ja pöördusid suure rõõmuga tagasi Jeruusalemma ja olid alati pühakojas Jumalat tänades.“

Meie tänases kirjakohas seisab, et Jeesus tõsteti jüngrite nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest. Ja nad jälgisid üles vaadates tema minekut.

1Ts 4:17 öeldakse, et pärast surnute ülesäratamist pasuna saatel „kistakse meid, kes me oleme üle jäänud elama, ühtviisi koos nendega pilvedes üles õhku Issandale vastu, ja nõnda me saame alati olla koos Issandaga.“

Tervelt kolm pilti sellest, kuidas toimub taevaminek! Mis sest, et Piiblis ei räägita sõnagi sellest, kuidas toimus Kristuse ülestõusmine – taevaminek on igatahes kirjeldatud! Võib-olla on see Jumala tahtmine, et meie kujutus Kristuse – ja meie endi – ülestõusmisest seguneks kujutuspildiga taevaminekusest! Võib-olla on Jumal just seetõttu andnud inimesele võimaluse kasutada õhusõidukeid, et me mõistaksime, mida tähendab Kristuse – ja meie endi – ülestõusmine tulevikus! Apostel Paulus lõpetab 1Ts 4:18 ülestõusmise kirjelduse nii: „Julgustage siis üksteist nende sõnadega!“ Just meie julgustamiseks ongi Kristuse taevaminekusest räägitud, ja ühtlasi meie taevaminekusest!

Ühinegem siis selles tänases julgustamises kogu maailma kristlaskonnaga! Tänane püha, mida meie maal tähistavad tavalisel tööpäeval vaid kristlased kui väike osa ühiskonnast, tähistatakse Saksamaal juba alates 1930. aastatest riigipühana. Samuti on see nii meie põhjanaabrite soomlaste ja läänenaabrite rootslaste juures. Tänane päev on riigipüha ka Norras ja Taanis, Islandil ja Gröönimaal. Lisaks veel Šveitsis, Austrias, Belgias, Madalmaades, Liechtensteinis, Luxemburgis ja Prantsusmaal, eksootilisematest maadest Haiitil, Indoneesias, Kolumbias, Madagaskaril, Namiibias. Kristuse taevaminekuspüha on aasta suurimaid kirikupühasid ka meie Werra-Meissneri sõpruskirikuringkonnale. Olen sel ajal paar korda Saksamaal viibinud ja selle püha tähistamisest on jäänud unustamatud muljed.

Nõnda on täna üle maailma palju inimesi, kes mõtlevad Kristuse taevaminekule ja ühtlasi Jumalalt inimesele kingitud armule, mille tõttu ükski, kes usub Kristusesse, ei jää surmakütkeisse igaveseks. Siiski peame meenutama ka neid sõnu, mida lausuvad taevasse Jeesusele järelevaatavaile jüngerile kaks inglit meie kirjakohas: „Galilea mehed, mis te seisate siin ja vaatate üles taevasse? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, nagu te nägite teda taevasse minevat.”

Me saame täna rõõmustada väljavaate üle tõusta surnuist üles ja minna taevasse nagu Jeesus. Kuid me ei saa seda sündmust käed rüpes oodata, vaid peame andma oma panuse Jumala riigi töös – igaüks oma suutlikkuse kohaselt: kes kuulutajana ja kes abistajana.

Ühinegem täna sel pidupäeval tänu- ja palvemeeles kõigi nendega, kes usuvad, et Jeesus Kristus on Issand! Usus, lootuses ja armastuses, ühises töös ja eestpalvete varal suudame olla valmis ka Jeesus Kristuse taastulekuks!

Aamen.